

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÄNFFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.
 Ára évenként 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatálnál kezelik.
 A nyilatkozatok cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőhöz czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középuteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, aug. 27.

(D) Nem vagyunk publicisták vadászok, hogy feladatunknak tartunk elfogdosni azon bakokat, melyeket az ezen tere annyi járatlansággal lépett uraságok itt-ott csak amugy vaktában lövögetnek.

Nagyon háládatlan fáradságot venne az is, a ki a parlamentarizmus felfogást, sőt csak az emberi logikát is védelmezni akarná oly nyilatkozatok irányában, melyek által gyöngye emberi kéz avatkozik lsten ama munkájába, hogy a chaosból valamit teremtsen.

Alattunk áll azon föld, melynek értjük törvényét, felfogtuk következtetéseit, és mi meg is állunk azon, míg mások elfáradva az archimedesi pont nélküli küzdelemben, látni fogják, hogy nem tudták a földet kilőni alólunk, s visszatérnek oda, hogy ha csak mint hősök is még egyszer ott egy pár évszázadig helyet foglaljanak.

Néha azonban, sőt fájdalom igen gyakran mondatnak zöld asztaloknál is oly nyilatkozatok, melyek a honpolgárt, és a monarchikus érzelmi egyént megdöbbenítik, megbotránkoztatják; mondatnak olyanok, melyeket, ha mi mondanánk bizonynyal közkereset alá vetnének érette.

Igen úgy van, ha mi ma ezt mondanók, hogy ő Felsége I. Ferencz császárnak ő Felségének Ferdinánd császárnak erdélyi fejedelmé inauratiojokor ez az ország uralkodójával politikai komédiát játszott, ha mi ezt mondanók nem állítanának-e és méltán a fölség tekintélyének sértéseért büntető kereset alá?

És Rannicher ur éppen ezt mondotta a XIV. országos ülésben. Rannicher ur tisztán ezt mondja, hogy ő politikai komédiának tekinteti megeskettetni a fejedelmet olyasmire, a miről a rendek magok elmondják, hogy annak egy pontja sem áll (érti a leopoldi diplomát).

Kérdjük szívesen valaki nagyobb tisztelenséggel nép és uralkodó függését s hatalmát szentesítő tényről, szöveget-ildomtalanságból egy fejedelm irányában, mint az szólt, ki e tételt felállítja, vonatkozva V. Ferdinánd ő fíge inauratiojára.

Ezt a demagog hangot a magyar royalis és ildomos érzék megszokni teljességgel nem fogja, a fejedelmek tényei soha sem politikai komédiák, és a fejedelmeket nem szokták megeskettetni, mert a fejedelmek a társadalom élén áll, és ő Felsége megesküszik, saját atyai jó akarattól az elődei által kötött szerződések szerint; de meg nem eskettetik semmiesetre. Avagy mutasson Rannicher ur, hol kényszerítette a nemzet uralkodóját, hogy megesküdjen? Megesküdtek ő felségek, mert az általuk megerősített két oldalú szerződés volt az, a mely legalisálja uralkodásukat, valamint biztosítja az ország alkotmányát; megesküdtek ő felségek saját akaratukból, de nem megesküdtek; e szerint a leopoldi diplomának hiteltétel melletti kiadása egyenes uralkodói tény volt mind annyiszor, és Rannicher urnak szabad-e az uralkodói tényeket politikai komédiának kiáltani ki?

A századok pár vezetői közt Schmidt Konrád ur megtette a magáét, mikor a székes magyar nemzetet önhatálmilag egygyé akarta kovácsolni. Ő felsége újabb kegyes nyilatkozata biztosítván a székes nemzetet ily törekvések ellen, most Rannicher ur szint oly nagyot akart merészeln, s a fejedelmek inauratioját tekintti politikai komédiának.

Valamint nem lehetett a Schmidt uréknak, hogy nem lehet a Rannicher ur nyilatkozatának gondtalanságát menteni; s ha áll a köz-

beszéd, hogy az ügyvédek rendesen rossz diplomáták lesznek, bizonynyal e közmondást azon urak egyike sem törekszik megdönteni.

Mi tiszteljük a törvényes szokásokat, tiszteljük azon ünnepek szertartásait, mely a királyt az országba beigtatja, s mely a királyt az országot élethálal áldozatokra kötelezi; ezen ünnepeknek megalapított szertartásait politikai komédiának nevezni nem szabad, ez sárdobálás az államélet szentségeire.

És valjon oly kis momentum-e egy uralkodó és nemzet közti kölcsönös szerződés, hogy ha tán egy-két tétele elavult, az azt megtartani fogadó uralkodók komédiát játszanak; ha csakugyan a Rannicher ur felfogása szerint ily apostoli szent fényben álló föhatalmaknak lehet komédiát játszani. Az alkotmányos szokások nem divatrubák. Szent István palástja a szinpadai costumeek cziczomáival bir, de mindig büszkeséggel vették föl azt uralkodóink tudván, hogy azon palást alatt a souveraint tizenkét millió magyar polgár védeni kész életével a vagyonával. Büszkén viseli az angol divathagyott párokáját, büszkén ül gyapju székjére, mert ő hatalmának jelvényei ezek, és Erdélyben komédiát játszat-e az, ki ő alkotmányának alapkötését megtartatni kívánja, ki nem zárva, az éppen abban biztosított törvényhozás utján módosításokat?

Nagy kedvteléseket lelnek némely új politikuskok abban, hogy a multak intézményeit tabularasává faragják; de annyira legalább vigyáznok kellene, hogy vannak személyek és intézmények, a melyek felülállnak a szónoki élezkedéseken.

Ennyit Rannicher ur említett tételének ildomtalanságáról, most már szóljunk annak alaptalanságáról.

A ki a törvényt csak egy feliratról tanulja meg, a kik a leopoldi diplomát csak úgy tudják, hogy Schmidt urként így beszélnek „a diploma nem tudom melyik pontja” — azok jöhetnek oly következtetésekre, a minőkre nekik tetszik; a kik azonban ismerik a leopoldi diploma tartalmát, éppen nem zenghetek után Rannicher urékkal, hogy e diplomára a fejedelmet megeskettetni politikai komédiának tartják.

Rannicher ur nem volt képes felfogni azon törvényhozók nyilatkozatát, kikre hivatkozik; ők nem elevültség, hanem a kormány visszalelése miatt panaszkodtak a diploma pontjain ejtett sérelmekért. Ők nem adták fel ő kötésüket, hanem az azon ejtett sérelmekért panaszkodtak, s kérték az uralkodót, hogy kormányával tartassa meg. Rosz bíró lesz az, ki azt hiszi, hogy azon követél, melyet valamelyik fél nem tartott meg, már eo ipso megsemmisült.

Elemezzük Rannicher ur frásit, s tegyük fel kérdéseinket „extra muros”, a mint R. ur szokta mondani, ki, úgy látszik, ugyan csak intra muros érzi magát.

A leopoldi okmány első pontja biztosítja a vallások hagyományos szabad gyakorlatát. Politikai komédia-e, ha az uralkodó erre megesküszik?

A leopoldi diploma 2-dik pontja biztosítja az egyházi és világi testületeknek adományozott fejedelmi donatiókat.

A leopoldi diploma 3-dik pontja biztosítja az ország törvényhozása által szentesített törvények megtartását.

A leopoldi dipl. 4-dik pontja biztosítja az ország törvényhozás s bírósági rendszerének megtartását.

Az 5-dik pont biztosítja, hogy hivatalokra csak benn szülöttek alkalmazhatnak.

A 6-dik pont biztosítja a fiskusra szállandó jóságoknak a hazafiak közti kiosztását, s a

haddal visszafoglalt birtokoknak ő birtokosaik kezére visszaadását. Politikai komédia-e mindezekre megesküdni? Ez említett pontokhoz természetesen oda kell érteni, minden már létező hitfelekezetek, s az addigi három nemzet mellé a negyediket, miután 1848 kimondá az egyenjogúságot nemzet s vallás különbség nélkül.

A 7-dik pont biztosítja, hogy az erdélyi főhivatalok erdélyi nemes honfiak s főrendek által fognak betölteni. Midőn 1848 a nemesi jogot mindenre kiterjeszté, s mindenkit nemessé tett, s midőn a főrendet ő Felsége is eddig jogaiban meghagyta, felső táblákat tartván meg Bécsben s Pesten egyiránt, politikai komédia-e e pontra is megesküdni?

A 9-dik pont biztosítja, hogy a guberniumban minden bevett vallás képviselve lesz, (1848 minden hitfelekezetet bevett).

A 10-dik pont az évenkénti országgyűlés tartását biztosítja, kérdjük rosz-e az, ha a törvényhozás évenként ülés.

A 11-dik pont azt határozza, hogy a kormányzó lakjék az országban, s legyen esküvel kötelezve a törvények megtartására. Kérdjük rosz-e ez?

A 12-dik pont elévült, mert adónk az 50,000 tallérről két három milliónyira hágott, de itt van e pontban, hogy az adó felvételéről stb. a rendek határoznak. Rosz-e ez?

A 13-dik pont biztosítja az országot, hogy az adóztatásnak, zsarolásnak új nevei (természetesen a törvényhozás beleegyezésén kívül) nem hozhatnak be. Rosz-e ez?

A 14-dik pont fölmenti a székeket az adó és dézma alul, ezt 1848 eltörölte, tehát a leopoldi okmány megerősítésének ez sem áll utjában, ha záradékba oda tétetik, hogy a mennyiben az 1848-ban kimondott jog- és kötelességbeli egyenlőség, s a statusnak ebből felelt nagyobb szükségé a diploma adóügyi s katonáskodási pontjait meg nem változtatták.

A 15-dik pont biztosítja a szabad kereskedést. Rosz-e ez?

A 16-dik pont a dézmát biztosítja, ezt 1848 eltörölte, tehát ez a záradék vonatkozása alá esnek.

A 17-dik pont biztosítja az országot, hogy rendkívüli őrséggel nem fog terhelteni, s részeit hazai katonaságból fog ez őrség állani.

A 18-dik pont eltörli az ingyen gazdálkodást, megrendeli, hogy az utazók részére vendéglátásokat építtessenek a birtokosok. Politikai komédia-e mindezekre megesküdni?

Im ez a leopoldi okmányának Erdély magna chartájának foglalata. Mit látunk benne? Bármely állam legszentebb jogait: a vallások, s vallások és intézeti alapok sérthetlenségét, a hozott törvények szentlét megtartását, az országgyűlés utján törvényhozást, a benszüllöttek hivataloskodását, nemzeti fegyveres erő, szabad kereskedést stb. ingyen szállás el-törleszt. Szerencsétlen XIX-dik század, ha az emberi és országos szabadság ezen criterionjai a te keretbe többé nem találnának. Ámde szerencsére az európai jogfogalom éppen ezeket követeli népszabadság gyanánt, s maga az uralkodó fölség is ezen alkotmányos elveket egész birodalmában elismeri. És R. ur mondhatja-e mégis, hogy ezen elvek eskü általi szentesítése politikai komédia volt?

Mindenki tudja azt, hogy az ily alapszerződések azon pontjai, melyeken a későbbi törvényhozás változtatást tett, nem állanak. Maga a leopoldi oklevél biztosítja a törvényhozás jogát, biztosítja egyszersmind annak folytonos alakulását. 1848. kimondván a nemzet valláskülönbség nélküli jogegyenlőségét, természetes, hogy a leopoldi diploma három nemzetisége joga minden nemzeté lett, s a ne-

mesi jog a mindenkire kiterjesztett közös nemesség, vagyis jogegyenlőség által mindenkié. Az országgyűlésen leginkább a románok veték észre a leopoldi diplomában biztosított szabadsági eszmék roppant fontosságát és horderejét. Ők, kiknek ez ekkor legkevésbé javalmakra volt, de kik jövőre számítani akarnak még nemzeti életre.

A gazd-egylet választmányának az inség ügyében ő Felségehez intézett alázaos felirata.

Cs. k. apostoli Felség!

Jóllehet Felséged magas figyelmét birodalmának világ politikai goudjai nagy mérvben veszik igénybe, de el nem kerülhetik azt a főfontosságú belső ügyek sem, annyival kevésbé, mert csakis a belső jólétben alapulhat valamely birodalom egészséges és biztos politikája.

Azon rendkívüli természeti csapás, mely a magyar királyságot sújtja, azon nyomor, inség, közeledő éhhalál, mely egy nagy földterület munkás és becsületes népét érte és fenyegeti, valamint a birodalom minden jobb érzéstü unpeinek szívét fájó részvétellel tölti el, egy bizonynyal Felséged legkomolyabb uralkodói gondjainak is méltó tárgyal szolgálat.

Kevésbé fenyegető csapásokra is az újabb társadalomban, mely a népeket az ember méltóságát visszaállította, az uralkodók és kormányok gyors és hatályos rendszabályokhoz nyulnak, hogy az inségnek irtozatosb következményei elháríttassanak.

Nagy bevasárlások történnek ilyenkor a terményekből országokból államköltségen a végett, hogy kikötőszékek által megelőztessek az éhhalál; a közpénztár minden erejét kifejti a pénzkölcsönzésre, a várnok eltöröltetnek az élelmi czikkekre nézve; szóval minden intézkedés arra irányul, hogy az állam kifejezhető ereje által az emberi élet s a jövő termelése biztosíttassék. És ez intézkedések csak egyrészt háríthatják el a vesztélynek, a tagjaiban betegé vált birodalom sokat vesz az erőkifejtés képességéből s arra törekszik, hogy külföldi tőkék gyors behozatala által új vért, új életet teremtsen elé. Erre szolgál a közmunkák, közvállalatok minél gyorsabb megindítása, mert e célra a legnagyobb kamatbiztosítás által sem kockáztat annyit egy áldadalom, mint a mennyit vesz, ha keblében százezerek, sőt milliók jutnak végségre, sőt éhhalálra s kivesznek gyámoltalanul, vagy megölendő a kihalalt, viharos katastrofákat idéznek elő lázas kétségbeesésökben.

Távol van tőlünk, hogy szenvedő testvéreink sorsának szomorú alkalmát egy régóta függőben álló, s Erdély életkérdése gyanánt tekintett ügy kizsákmányolására kívánnók felhasználni; de midőn látjuk, hogy a mind inkább fenyegető inség enyhítésére egy jó alkalom kínálkozik azon cél elérése által, melyért Erdély oly régóta kérelmez, és midőn e cél Felséged nyilvánított jóakarátát már régen megnyerte, kötelességünknek érezzük Felségedhez folyamodni azon alázaos késztünkkel, hogy a nagy-várad-kolozsvár-brassói vasutvonal építésének gyors foganatosítása által, külföldi pénz behozatalára s ezer meg ezer éhhalállal küzdő, munkaképes polgárlak élelem keresésére utat nyitasson legkegyelmesebben méltóztatssék.

Cs. k. ap. Felséged birodalmának legnagyobb katonai tekintélyei elismerék, hogy ezen Erdély szívéen átvonuló vasutvonal hadtani szempontból annál fontosabbá vált, mert ez azon vonal, mely a birodalom szívéet a keleti szélső tartományokkal összeköti, s e fontosságát csak növelik a keleten és északon folyást mind komolyabbá váló politikai fejlemények.

A birodalom kereskedő és államgazdász tekintélyei egyaránt megállapíták, hogy Erdély értékének hasznosítására csak a nagy-várad-brassói vonal alkalmas; valamint azt, hogy e vonal felel meg leginkább a világkereskedelmi érdekeknek.

Benn Erdélyben éppen e vonal az, mely által minden bennlakó nemzetiség saját jövő előhaladását az anyagi téren biztosítva látjuk. És tekintélyes külföldi tőkepenzesek állanak készen milliókat fektetni e vállalatba,

Istvánkirály estéjét a nép önként, minden
delet nélkül fényesen ünnepelte meg. Az
ész város fényesen volt kivilágítva. Különb-
ben szépen vette ki magát a Kovács-patika
itt készített görögültiz világítás, mely az egész
szót fényesen önnöle el.

Nagy néptömeg özönlél el a piacot, s egy-
házi énekkarrá alakulva hatalmasan énekel
a Szózatot: „Isten áld meg a magyart!”¹⁴
A jeles nemzeti dalokat. Tizenegy óra után
szívesen eszed szét a közönség, elment
haza, elmékedni vagy álmódni az
jeles nemzeti dalok felől, s a haza és
nemzet boldogabb jövőjéről, vagy fényes múlt-
ról.

Ojtozi.

Torda, aug. 26.
E hó 17-én este a tanács és megye hivatalnokai ülés terme ablakai ő Felsége szülei és ünnepélyére kivilágítottak; ki némely szegény agénekéi is az utcának. Másnap a hivatalnokok és katonák a születési ünnepét megtölték, d. e. 9 órakor a rom. kathedrálisban buzgó fohászt bocsátottak ő Felségé életéért a fejedelmek éji főfejedelméhez.

E napon Kövesi Ede első magyar bü
ész gyönyörű estélyt varázsolt elé szemfény
esztő ügyességével a színház-teremben, fel
járnván a jövedelmet alföldi szűkölködő vér
pókaink számára.

E nap arkonyadta előtt egy kötelen játszó-
lasz társulat is maga részére az ó-tordai pi-
szon felállított gerendára alkalmazott kő-
szőkezen bámulata nézőit, hajmeresztő test-
gyakorlataival. Ugyan e társulat 20-án d. u.
előadását jövedelmének a „Széchenyi-liget”
számára felajánlván, ott nézette magát.

E liget számára közelebb mult években is
ndtak túzjátékokat, játszott számára a miké
nyelő-társulat, valamint az idén is, de a bejő
összegezlő s kiadásról számolatom a város kö
összege még nem látott. Ugyátszik, hogy
si a ligetnek felügyelője lehet, abból felik k
pénztárnok, gazda, elnök: szóval bevévő, k
adó, rendező minden ellenőrködes nélkül, n
a rend- és nyilvánosságát szerető egyéne
felvelve nem férhet össze; azért elnöknél
felügyelőnek, pénztárnoknak, ellenőrnek kü
személyek kelleneek, ez a rend lelke, s
terüh is így oszolna, a készítés és épít
sebesebben haladna célja felé; de így k
kell vallanunk, hogy 1861-től fogva nagy
csékélyt ujjat lel ott a szem.

XVII. ülése aug. 26-án.

Sz. István király napját a rom. katolikusok is ünnepelték. A székelyek a templomkertben, az itt alakult dalárda isteni üzenet közben szép számu közönség jelenlétében díszíté. A dalárdáról mint kezdőről bírálatot még nem adhatunk, csak annyit mondhatunk: az akarat szép és nemes.

Az Ülés vége 11^{3/4} órakor.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Kézdizsék tegnap, f. hó 21-én tartá a
vetválasztást annak daczára, hogy csak
egész nap szakadt az eső, mégis összegyű-
l a választókból körül belül, mintegy 575 egy-
s annak daczára, hogy falvánként bintge-
azon hirt, hogy gróf Mikó nem jögdia c
követseget, sőt ajánlgattak is itt ott, más
alkalmasabb egyént, ki bemenjen az orszá-
gyűlésbe, a választókat, mint ha a szentle-
szállta volna meg, minden előleges tanács-
zás, vagy rábeszélés nélkül, lyangulug na-
Mikó helyébe, hogy iratja

Itt volt alkalma némely követésre vagyó em-
nek, ki az első vődzilás előtt így szóló-
gaga hazafról: „Kicsoda az a Mikó, ki is-
em- Háromszéken a Mikó nevét?” meggyőző-
Eu- arról, hogy a legegyszerűbb harisnyás vála-
y az is ismeri a derek honfi nevét, s neve en-
és a sáró harisnyáján -re fakad.

Bereczk városa is 56 szavazattal 1
lenében megválasztá ismét előbbi követét,
rék főbírája, Fehér Jánost.

E hó 22-én este Hofbauer igazgató alatt egy német színtársulat akarta játszani a magyar színházunkban a „Szép molnárné” vagy a „Király parancsát”, mi két szaku vígjáték, ugy a „Férfi hűségét”, ez is vigjáték egy szakaszban, de csak öt számából a néző jelent meg s az előadás elmaradt. Nálunk színeseknek a volt első fellépők és t. gyökeres magyar városban, mióta fenn áll.

23-án átta a műkedvelő társulat az alföldi szülőködők segélyezésére a „Fiatl keres anyá”-t, vigjátékot egy felvonásban, Scribe ut francziából fordította Jakab István; ezut „Színész”-t, vigjátékot egy felvonásban T. nier után francziából Bulyovszkyné fordított. Személyzet állott: Miklós Ida és Hermin k asszonyokból, Czako László, Harmath Józ és Sándor, Darkó Gábor és Zsigmond ut ból. Általában véve mint műkedvelők jól szottak. Jövedelem, a költségek levonásá 48 frt s néhány kr.

24-én este a kötelen játszó olasz társulat a piaczon utolsó felléptét adá, most is nagy számu sokaság előtt. r. l.

Udvarhelyszék, aug. 1

Szombathelyi v.-kerületben augusztus 17-én megtörtént ment végbe az új követválasztás, mely egy választási bizottság azon esend- és renddel, mely egy választási bizottság már bölesőjében Isten és törvény által jóváhagyott nemes székellyel nemzet immanens gyakorlatával és a választott követ egyenlőségével méltóságával ugyanazonos sulyban áll.

A követ első választáskor is szavazati többséget Ugron Lázár lett 359 választóhangu bizalma alapján, anélkül, hogy egyetlenegy külön értelmű is az általános szavazalom és közszerepet együttes vélemény szakítani szándékolt volna.

A mennyiben a 360-ik választó egyén-
tuma időmzafilag feljebb nem vitte volna
antagoniztával szemben a szavazatok töb-
gét; (minthogy nem is jelölközött senki),
nyiba hátra sem tartóztatta, pedig igyek-
egy kis zavart idézni elé az ugy légyen
hátrányára, de mintán nem nötté ki m
resszul minázott terve, haza ment.

A választás bevégeztével baráti, teritéki asztalhoz ültünk, a szíven és léle romlatlan érzelmű Szabó Márton háznál

voltak a nemzet születése nagyságához, jogához és hazájához szóló pohár-üritések, mi közben egy névtelen ^{10/100} papír részletre írott cédulába valaki választó elnök U. S. urat felszólította, hogy tudassa vele, ki a követ: az elnök azt válaszolta, még nem szedtem ki a többséget, különben is ilyen meg találásra nem felelek.

Sz. Udvarhelyen is 14-én meg volt a választás. Boér Jánost választották újra, ki mellett egy világhírű nagynév H. L. püsp. önmaga kapott 2 szót. S milyen a világ: K. J. ügyvéd is épen kettőt, különben rossz katonák, ki nem akar káplár lenni. Nő de mégis csak áll az, hogy: Nem lehet a béka bika, nagy a bika, mi a béka?

Bálványos-Váralja, aug. 20.

Elhangzott már határunkon a sarlópengése, s az aratók vidám dala. A hullámzó gabonaterg, részint sűrű kalangyokban diszlik a mezőkön, részint pedig hatalmas asztalokban emelkedik égfelé. Bőv mértékben szállott ránk Istennak áldása! Öröm és vigaszág lakik mindnyájunk keblében, mert teljesedve látjuk szívünk hő óhaját, mert... „megrakodnak a mi csútrunk buzával” (Jób). De nem lehet tagadnunk, hogy örömlünk nem egészen tisztán, mert míg mi örvendünk és vigadunk a mi Urunkban Istennünkben a tőle nyert áldásért, addig szegény magyarhoni testvéreink sirva kégytelenek elmondani Jób prófétának eme szavait: „Jaj nekünk, mert közel vagyunk az Urnak napja, és úgy jó, mint a pusztító a mindenható Istentől! Avagy nem szemünk láttára veszett-e el az élés a mi Istennünk házából az öröm és vigaszág? Elrodhatnánk az elvetett magvak a barázdák alatt, elpusztulnának a gabonás házak, elromlottanak a csűrök, mert kiaszott a buza a földből. Miképpen fohászkodik az oklatan állat, bögnék az ökrök, mert nincs élések, még a juhoknak nyájok is elveszett! Te hozzád kiáltok Uram! mert az aszállyan tűze megemészette a pusztabeli füvet, és a hévség elégette a mezőnek minden élőfajt. Még a mezei vadak is tehozzád kiáltanak. Mert elfáradtak a folyóvizeknek völgyei, mert megemészette a hévség a pusztabeli zöld-füvet!” (Jód) I. 15-20.

Igen! fájdalmasan hatnak füleinkbe — az öröm és vigaszág közt — e panasz-hangok; fájdalmasan, de nem maradnak — már nem maradtak — viszhang nélkül, azok szíveinkben. Mert helységünk köztiszteletben álló birtokosa, s ref. egyházunk érdemes főgondnoka tekintetes nagy-szomlyosi Ince Ferencz ur e hó 16-án tartott délelőtti templom után benn marasztalva a népet, megható szavakban festé le szívközdő testvéreink jelen helyzetét, s egyszerűsödő felszólító adakozásra a hivatott Felszólítás nem volt kiáltó szó a pusztában, mert mintha mindenkinek élt volna már agyában e gondolat, egy szívvel, egy lélekkel felajánlották magukat az adakozásra. És ez alkalommal pénztárnokoknak ki is nevezték t. Boros József urat; gyűjtők lettek: Láposi János, Molnár P. János, Nagy István, Molnár István, Váradi János és Láposi Ferencz. Immár eddigelő biztosítva van legelső számításban 100 % egy száz o. é. ft. az iven, szívközdő testvéreink számára.

Istennak áldása lebegjen az indítványozó urak! azoknak munkáján, kik felkarolták az ügyet, a kegyes adakozók! Adja az Isten, hogy más helységek is látva a jó példát, kövessék azt!

És most tudósításom, azon kéresemmel rekesztem be, hogy legyen szives a t. szerkesztő ur megnevezni az utját a begyűlt s begyűlt összeg átadásának. És a mikor az iven teljesnek lesznek, azoknak pontos közlését, ha szükség lesz elmulatni nem fogom *), addig is Isten velünk!

Csiszár László,
ref. pap.

Má szeg, augusztus 15.

(Egy örmény-észrevétel.)

A sebet, melyet csekély utánnavaló járással könnyen meggyógyítani lehetne, az időre bízni annyit tenni, mint az apának szőlőn elnézni a később már meggyökerezett s veszélyessé váló, gyermeke hibáit. Az előbbi négy, mint az utóbbi a jókori orvoslás szükséges, hogy így ott a test, itt pedig a lélek, megszabadulhasson a gonosztól.

A „Kolozsvári Közlöny” idei 94-ik számú külömbfélé rovat első soraiban az áll: hogy egy örmény származású Izikutz nevű a napokban Szébenben úgy nyilatkozott volna, ha-hogy öt meghívónak regalistának a folyamatban lévő szebeni országgyűlésbe, ő kész volna ezen nagy tisztet még nagyobb kitüntetésnek nézve, szívesen elvállalni, s oda menni. **)

*) A kormányzan intézkedéséből remélhetőleg a napokban fog egy inszégügyi, központi bizottság létesíteni, s oda az adományok is a legbiztosabb helyre küldetnek. Szerk.

**) Pesti lapok szebeni levelezője után közölték volt, de más lapok e hírt kétségbe vonták. Szerk.

Magam is tagja vagyok azon örmény származású, de a magyarral mindig együtt és egyképpen érző fajnak, melyhez tartozni vélek sokan azt is, kinek nevét ott olvasás az idézett lap hasábján, sőt névrokonom is azon tisztelt hazafi „quoniam ego hominem non cognosco” mitűnt én azon tisztelt urat nemcsak hogy nem ismerem, s életemben sem láttam őt, annyival inkább nem lehettem szerencsés megtudni nagy érdemeit, melyekkel e hont boldogította, minél fogva őt ezen állás megilletné.

Körülbelül két százada annak, hogy örmény is lakja Sz. István birodalmának földjét; büszkeség s nemes öntudattal gondoltam mindig fajomra, mely hazájához és királyához örökké hű volt épen úgy mint a magyar, de okom nem volt pirulni fajom magatartásán.

Mi a magyartól külön történelmi multunkra nem hivatkozunk, az ország politikai nemzete ellenében nincs okunk panaszkodni, így a vendégi szeretet, melylyel bennünket a magyar balmozott nem fajulhat el az örménynél halatlansággá, hogy az ellen, ki neki hont, földet s alkotmányt biztosított, rugdalozzék; ezt más teheti, de nem örmény, az örmény ugyekint magát mint egyik részét a magyar nemzetnek, mivel jó s bal sorsban osztozni nemcsak hivatása, de haladatos szent fogadalmi is, ki fájunkban így érzi, az örmény előttem.

Fajunk híven nyilatkozik az erzsébetvárosi és szamosújvári követvalasztások által.

A magyar nemzet dynasticus érzelmeit ki sem vonhatja kétség alá, a magyarral mindig egy úton járó örményfaj alhatatosan ragaszkodik az ország fejéhez, s ennek dícső esaladjához, valamint tiszteltben tartja az ország alkotmányát, bűn-e, ha a magyarral együtt, a korona és a nemzet között törvények szentsége mellett az örmény is nyilatkozik?

A végzés úgy akarta, hogy az én nevem is, habár személyemre nézve csekély ember is vagyok, de Izikutz legyen, ezen, habár eredeti keleti hangzású nevemet tán eldobnám magamtól mint elviselt ribancz rossz ruhadarabot, ha azt tudnám m-kép e név alatt a magyar szent korona törvényei ellen meggonddatlan tetteket képes lenne valaki végre vinni, ha azt tudnám, hogy e név alatt hazájához és királyához nem hű az ezen nevet viselő egyéniség!

Fájdalommal telik el keblem olyan esetek tapasztalatán, melyek saját fajom kisebbsítésére szolgálhatnak.

Az olvasó közönség, s ismerőseim tájékozása végett nyilvánítom; mikép jöllehet én is Izikutz vagyok, de elutasítok magamtól minden oly feltevést, mely egyéni nevemet ama hírrel összekötésbe hozná.

Eme sorok közlésére, azon lapok kéretűek, melyek az illető nevet lapjaikba fűlvé, fölhinak engem védelmemre.

Pécsai Izikutz Antal,
hátszegi kereskedő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A kolozsvári mészáros ifjúság saját ösztöne jóakarataiból magyarországi inségben szenvedő véreink számára, csekély tehetséghez képest gyűjtött, s illető helyére leendő juttatás végett szerkesztőségünkönk által küldött 15 o. é. frtot átvevén, a nemesen és emberbarátilag érző ifjúságunk szerencsétlen véreink nevében hálás köszönetünket nyilvánítottuk. Az egyes adakozások következőleg tétettek: Bányai István 1 frt, Nik Pál 4 forint, Lászlószki Samu 1 frt, Marschalkó Károly 1 forint, Bruzer Márton 20 kr, Kézsmárki-testvérek 1 forint, Gyulai Károly 20 kr, Hancz Samu 20 kr, Hancz Károly 50 kr, Hajdu János 1 frt 50 kr, Kis János 10 kr, Rignát Mihály 20 kr, Mátyás Mihály 1 frt, Farkas Antal 20 kr, Pál Károly 20 kr, Dali György 10 kr, Saláta József 20 kr, Dezső Lajos 50 kr, Bruzer Mihály 20 kr, Marschalkó Ferencz 20 kr, Hancz József 10 kr, Bagaméri Gyuricza 20 kr, Pál Andris 1 frt, Kilin Dani 1 frt, Varkó István 2 frt, Jelen Sándor 20 kr, összesen 15 frt o. é. A beküldött összeget, a mint az inségügyi bizottságny megalkadt, oda átszolgáltatandjuk, addig is a nemes gondolkodású ifjúságot boldogítsa önzete felebaráti részvéteért.

— A főkörmányszéknek f. é. július 13-ról 22,977 sz. alatt kelt körrendelete által a törvényhatóságok értesítették, hogy a cs. kir. pénzügyministerium az erdélyi cs. kir. orsz. pénzügyigazgatóságot, utóbbi által tett kérdés folytán, értesítette, miszerint a tárgyalások és ítéletek mindazon perügyekben, melyek a magistratusok és községi előjárások illetékeségének körébe tartoznak, s a melyeknek tárgya a 12 forintot felül nem mulja, általában bélyegmentesek. „Herm. Ztg.”

— A felhívatalos „Gen. Con.” szerint ő Felsege azon legfelsőbb, határozatával, melylyel a jogakademia felállítását Kolozsvárról legkegyelmesebben megengedett, egyidejűleg megengedni méltóztatott, hogy a Nagy-Szebenben állítandó egyetem vagy is az ottani

jogakadémiának egyetemmé átalakítása érdekében a szükséges előmunkálatok megtétesenek; végül, hogy azon magántanítók számára, kik a nagyszombati és kolozsvári jogakadémiákon alkalmazva levén, néhány előadást oláh nyelven is készek tartani, félévénként 200—250 frt remunerationt lehessen megengedni.

— Mai nap Alsó-Fehérmegyéből Káptalanból az ide való tordai bíró M. P.-t testvérevel elfogta, mint 10 krros bankjegy készítőket, gépjegyeit is megkapván nálak ide Tordára behozta.

— Segesvár környékét, mint onnan írják, rablók mutatkozása nyugtalanítja. E rablóbanda a szomszédos erdőkben és a közeli falukban jelentkezik, mintegy 15 férfuból áll, állítólag Szamosújvárról megszökött fegyveresek, s fegyverrel is el vannak látva. Eddig azonban nagyobb mérvű rablást nem követtek el; csak mezei munkásoktól vették el élelmi szereiket. A csendőrségnek még nem sikerült őket kézrekeríteni. Egyszerűsödő írják, az ismeretes Klingowström is két jézsuita kíséretében Segesvárra érkezett, s az ottani kath. egyházban térítő beszédeket szándékozik tartani.

— Szászsebesről aug. 18-ról írják a „Herm. Ztg.”-nak, hogy ugyanazon harang, mely e nap a népet hangjával ő Felsege születés napjának ünnepélyes megülsére hívja össze reménytelenül jelenti egyszerűsödő az ünnepély folytatás kiűtését Szászsebesben, mely ez évben már harmadikszor látogatott meg. Az országút mellett egy ház meggyulván, a hónapok óta nagy szárazság következtében a lángok gyorsan harapóztak tovább, s csak hamar 7 lakbáz s 10 gazdasági épület hamvadt el. A kigyúlás ismeretlen okai nyomoztatnak.

Nyiltér.

Győrffy Pető ügyvéd ur a „K. Közlöny” idei 95-dik számú „nyiltér”-i rovatában azzal támad meg, hogy én a gy.-sz. miklósi követvalasztáskor az ő szilárd hazafi jellemében kétkedtem volna s ezt — mint szerinte meg kellő új felfedezést — merítette a „K. Közlöny” idei 86. sz. külömbfélének második cikkcskéjéből.

Nem hiszem, hogy legyen egyetlen elfogulatlan olvasó, ki a „K. Közlöny” 86-dik sz. külömbfélének második cikkcskéjéből Gy. P. ur érintett felszólására alapot és okot látna, mert a kérdéses cikkcskében Gy. P. urról egy szó említés sem foglaltatik s különben sincs abban oly nyilatkozat, melyből Gy. P. ur szilárd hazafi jellege iránti kétkedést lehetne felfedezni.

Gy. P. ur érintett felfedezése tehát csak légből kapott s meglepő lehet mindenkire, ki a „K. Közlöny” 86-dik számát olvassa, mert abban az érintett felfedezésnek legkisebb alapját és okát feltalálni bizonyosan nem fogja, s midőn én mégis Gy. P. ur kérdéses felszólására nyilatkozni kívánok, tesszem azt azon egyetlen okból, netalán hallgatásomból Gy. P. ur majd azt következtetesse és fedezze fel, miszerint alaptalanul rám fogott vádját valónak ismertem.

A kérdéses felszólalásnak többi részleteire, melyekben Gy. P. ur önhazafi érdemeit s magas tudományát és tapasztalatait gyermekies betyárlékdesssel adja tudnunkra, felelni sem szükségesnek, sem érdemesnek nem tartom.

Am jelentsé és hirdesse Gy. P. ur önmagát bármily nagy érdemekkel és tudománnyal bírónak, semmi kifogásom ellene, csak engemet alaptalan ráfogásom alapuló felfedezéseket ne kényszerítsen „nyiltér”-beni költséges nyilatkozatra, mert arra sem pénzem, sem időm.

Kelt Gy. Szt.-Miklóson, aug. 20-án 1863.
Kedves Tamás.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, aug. 22. A „Gen. Corr.”-nek írják: Az a tudósítás, hogy a sz. pétervári bank elhatározta, fizetéseit csak ezüsttel vagy Londonra szóló utalványokkal, nem pedig arannyal is teljesíteni, itt igen komoly magyarázatra talált; s ez az oka, hogy a bürze, különben felbőltlen politikai láthatár mellett is, egy pár nap óta annyira le van hangolva. Az arany visszatartását oly elővigyázati rendszabálynak tartják, a mely csak egy közel bekövetkező háború lehetőségével igazolható; s pétervári bankárok magán levelei, a melyek egyszerűsödő nagy mérvű tengeri és szárazíri fegyverkezésről szólnak, s a czár folytonos utazásainak harezias jelmezt tüntetik fel, igazolják e felfogást. Más részről azonban mindezeket a pénzügyi és katonai intézkedéseket csak színlelt mesterfogásnak tartják Gortsakoffnak a legújabb jegyzékekre adandó felelete előhírnökeül. Miután pedig ez a válasz, a czárnak birodalmi székvárosából távoztala miatt — a mely mindenestre csak ürügy, de olyan, hogy nehezen lehet ellene valamit felhozni — e hó vége előtt nem várható, a párisi bürzenek még

legalább nyolcz napig kell ez aggodalom nyomása alatt szenvedni.

Labastida mexikói érsek, több papi és más egyházi személyek s jelentékeny számú francia hivatalnokok kíséretében 18-án indult el Veracruzba. Az oly sok francia hivatalnok elutazásából sokan azt következtetik, hogy ha Ferdinand Miksa főherczeg a császári koronát el nem fogadná, Mexiko francia kormányt fog kapni.

Tristani, az ismeretes briganti-tábornok Franciaországba érkezett s Neversbe fog beleszervezni.

Németország. Frankfurt, aug. 25. A tegnapi értekeztet részleteiről nincs semmi bővebb tudósítás. Az „Europe” azt hiszi, hogy ha szinte a directorium kérdése véglegesen meg is van oldva, de az elnökség kérdése még rendezésre vár. A congressus eloszlását a hét végére várják.

A szövetségi elnökségre vonatkozólag a „Köln. Ztg.”-nak azt írják, hogy Austria, Poroszország iránti tekintetből hajlandó, az elnökségről szóló pontot oda módosítani, hogy vagy felváltva elnököljenek, talán három évenként; vagy pedig Austria elnököljön a directoriumban, Poroszország pedig a szövetség-tanácsban és a fejedelmi gyűlésben. A szövetségi képviselők választásának módosítása azonban, legalább most még nehezen várható, miután ha szinte Austria rá is allana, a többi német uralkodók többsége ellene fogna nyilatkozni. Bécsi lapok kétkednek a kölni újság fenebbi tudósításának alaposágában, s azt hiszik, hogy Austria most, miután Poroszország ismételve megtagadta a fejedelmi gyűlésben való részvételt, kevésbé hajlandó mint valaha, az elnökségben Poroszországgal cselekedni.

A directorium megállapított szerkezetére nézve, egy újabb távirat szerint, az az eltérés történt volna az austriai javaslatról, hogy Austria, Porosz- és Bajorország megmaradnak; a negyedik tag váltakozik Szászország, Hannovera és Württemberg között; az ötödik választja a többi német állam együtt vére.

A porosz király visszatartózkodását a „N. A. Z.” következő figyelemre méltó okoskodással indokolja: Poroszország határtalanul jobban össze van nőve Németország egyetemes politikai életével és sorsával, mint Austria. Igen sok politikai esemény gondolható, a melyek a császári államot érhetik a nélkül, hogy Németország legfontosabb érdekeit megrendítene. Miskint áll a dolog Poroszországgal. Ha Poroszország például háborúba bonyolodnék, az Austriahoz nem tartozó összes Németországot mint érdekeltet, magához vonná. Egy oly német alkotmány, a mely Austria-nak Németországhoz való viszonyaira nézve célszerűnek látszik, azért még nem alkalmas Poroszország németországi állására. Ennélfogva igen természetes, hogy egy oly javaslat, a mely a mostani szövetségalkotmány helyébe lépne, gondos meghányást igényel. Hogy pedig ez, kellő részletességgel egy fejedelmi értekezleten meg nem történhetik, nem szükséges bővebben mutogatni. Hogy egy fejedelmi értekezlet eredményre vezessen, előbb minisiteri előmunkálatoknak és tanácskozásoknak kell történni, a melyeknek eredménye felett határozának aztán az uralkodók. A szóban forgó osztrák alkotmányjavaslattal pedig annyival szükségesebb lett volna ezt az utat követni, mert a javaslat, ha keresztül menne és életbe lépne, lényegesen megváltoztatná Poroszország nagyhatalmi állását. Austria nézve célszerű lehet ez minden további megvitatás nélkül; Poroszországra nézve nem az.

Franciaország állásáról a német fejedelmi gyűléshez, a „Köln. Ztg.” frankfurti levelezője következőleg elmélkedik: A határozat, hogy Poroszország kezéből az egész reformmozgalmat kicsavarják, Bécsben már hónapok előtt megszületett. Frankfurtban és Berlinben már a múlt évi szeptember hóban beszéltek egy Austria által összehívandó fejedelmi gyűlésről; csak hogy az akkori hírek szerint a gyűlés nem Frankfurtban, hanem Bécsben lett volna. Végre megérlelték a tervet részint Poroszország belviszonyai, részint Franciaország naponként növekedő tultaluma. Az Austria által tett nagy lépés első benyomása alatt, valami titkos egyetértést hittek Franciaországgal. Ez a gyanú eléggé jellemzi a német állapotok zilaftását. Austria nézve meg van ezáltalva e gyanú a fenebbi tudósítás által, a mely szerint a német reformmozgalmak élére állás Bécsben már hónapok előtt el volt határozva; Franciaországra nézve pedig az által, hogy az utóbbi államot, a mint kétségtelen adatokból látszik, Austria kezdeményezése igen kellemetlenül lepte meg. A midőn Franciaország teljesen biztosnak hitte magát Austria részéről, ime abban a pillanatban kétségbe emez ős hazájában a német földön saját lábára állani. Észrevette ezt Franciaország s azért kezd előtte gyanus lenni Austria. Mert ha azokat a nem német tartományokat is, a melyekben Franciaország a forradalom által nyugtalanította Austria, német szövetségi törvények és szövetségi hadseregek védelmez-

hetik, csak akkor képviselhet Austria Franciaországgal szembe, önálló európai politikát. A legkétségtelenebb diplomáciai jelek szerint így fogta fel Napoleon császár Austria eljárását; ezért valahány küldvároknál levő francia követet azt a bizalmas utasítást kapta, hogy az osztrák reformjavaslat ellen nyilatkozzanak. A mint más, akkoriban itt jelen volt magas állású személyek tudósítva voltak, a császár Párisban is mindjárt a fejedelmi gyűlés összehívásának hírére, naponta Austria német politikáját. Valamint ő, úgy Drouin de Lhuys is előre feltették, hogy Poroszország nem fogja magát kizorítottatni engedni állásából s nyugodtan bevárja a fejedelmi gyűlés eredményét. Ha Austria az egész német szövetséget a maga terve szerint alakítja át, akkor a kereskedelmi-politika téren bizonyos a győzelem s Poroszországgal együtt Franciaország is meg lenne vetve. E közben Franciaország nem pazarolja az időt haszontalanul. Abban jár, hogy kerülő utakon Oroszországhoz közeledjék: Austriát megtámadhatja, Poroszországot pedig bízhatja a hivatalos sajtó által.

A „Morning Post“ frankfurti levelezője nagyon dicsérőleg szól Ausztria kezdeményezéséről, a mely szerint becsülést érdemel még akkor is, ha nem sikerülne. A császár ő felsége — írja tovább a levelező — annyira magáévá tette az egész tárgyat, hogy jöjjön a reformjavaslat jököre terjedelmű s tele van technikai részletekkel, ő felsége az egészet könyv nélkül tudja, minden s-t az újain el sorol, érti minden határozomány horderejét s minden ellenvetésre kész a felelettel. Meg kell vallani, hogy nagy előnyben van uralkodó társai fölött. Hónapok óta vizsgálta, javította, igazította javaslatát, saját munkáját; míg Németország alatt sert ivott és dohányzott, nem is sejtve, hogy mi van készülődésben.

Poroszországra nézve a levelező azt hiszi, hogy a sietség, a melylyel a fejedelmi gyűlés egybehívása történt, egy ügyes politikai sakkhúzás volt, a mely Poroszországot megakadályozta Austria tervének megvalósításában. Nem engedtek időt Bismark urnak, hogy cselet szőjjön ellene. Ha kíváncsi volt, hogy Poroszország részt vegyen a gyűlésben: úgy még kíváncsiabb volt, hogy ne engedjenek neki időt az egybegyűlést hátráltatni. A két ország közül a császár a kisebbiket választotta.

Berlin, aug. 24. Bismark ur egy aug. 21-i sürgönyében ezt írja a frankfurti porosz követnek: Mostanra csak azt nyilvánítom, hogy az ausztriai reformtervek sem a porosz monarchia jogos állásai, sem a német nép jogos érdekeinek nem felelnek meg. Ez által Poroszország le fogja mondani arról az állásról, a melyet neki hatalma és történelme szerzett az európai államegyesítésben, s annak a veszélynek tenné ki magát, hogy az ország erőit oly czélok szolgálatába adja, a melyek az ország érdekeitől idegenek, s a melyek rendeltetésére nézve nélkülöznek a befolyás-
rak és ellenőrségnek azt a mértéket, a mit jogosan igényelhetünk.

A hivatalos lap közli a király választását az uralkodók együttes meghívására. A választ ausztriai császár ő felségéhez van intézve, s többek között ezt mondja: Bár mily kellemetlenül esik az alakjában rám nézve oly tiszteltetjes meghívást ismételve is el nem fogadnom: meggyőződésem ma is az, a mely aug. 4-diki nyilatkozatomat vezette; s annyiál inkább ragaszkodom most is hozzá, mert a tanácskozás alapjául javaslatok velem hivatalosan közölve nem voltak, s a mi más uton tudomásomra jutott, megerősített abban a szándékomban, hogy elhatározásomat akkorra tartam fen, a midőn a tárgynak tanácsosaim általi szabályszerű átdolgozása után, a szövetség alkotmányban teendő változtatások Poroszország jogosult hatalmi állása s német jogosult érdekei arányában lesznek alaposan megvizsgálva, Tartozom országomnak és Németország ügyének, hogy egy ily megvizsgálás előtt semmi kötelező nyilatkozatot ne tegyek szövetséges társaimnak: e nélkül pedig a tanácskozásban való részvétel nem lenne kivihető szövetséges társaim közlését azzal a készséggel és gondossággal fogom megfontolás alá venni, a melyet a közös hazai érdekeknek mindig szenteltem.

Orosz- és Lengyelország. E hó 18-n Bialanál Elowtől nem messze, jelentékeny csata volt. A lengyeleket Chmielinski, az oroszokat Czengieri vezette. Mindkét részről sok áldozat. Chmielinski kénytelen volt a közel levő erdőbe visszahúzódot.

A „Czaz“ egy újabb statistikáját közli Murawieff vérlázító kegyetlenkedéseinek. Akasztás, főbelvetés pusztá gyanúra is napi-

renden van. A vagyon koboztak száma csak az egy wlnai kerületben 269; a foglyoké 3000.

Ujabbak. Frankfurt, aug. 24. Valószínű, hogy Ausztria hajlandó lenne az elnökségi kérdésben Poroszországnak engedményeket tenni, s hogy Poroszországnak kiengedési ajánlatot tétetett volna.

Frankfurt, aug. 25. A fejedelmek épp most gyűlnek össze a negyedik értekezletre. A mai ülésben napirenden áll az elnökségi kérdés 7- s 8-dik czikke (külföldi viszonyok, a diplomatiai ügynyökök megbízó- s visszahívó iratainak átvétele az elnöklő directoriumi meghatalmazott által stb.)

Frankfurt, aug. 25. Az osztrák császár találkozása az angol királlyal legközelebb megtörténik.

A ma négy órán át tartott fejedelmi értekezlet feletle kedvező eredményeket szült. A reformacta összes főelvei, nevezetesen a directorium, a képviselőház alakítása s annak periodicitása felett az egyetértést biztosítva van.

Holnap ismét lesz értekezlet.

Frankfurt, aug. 25. A „Südd. Ztg.“ jelenti: Hat tagu directoriumot határoztak; a szavazati határozatról még semmi sem bizonyos; az elnöki kérdés a két nagybatalom megegyezésére van bízva. A „Postztg“ Ausztria elnöksége mellett ír. A „Frankf. Journ.“ jelenti, hogy hetes directoriumban egyeztek meg; legtöbben hat tagut kívántak. A „Post Ztg.“ véli, hogy a conferentiának a hét lefolyásával vége.

„L'Europe“ úgy hiszi, hogy ma tárgyalják az elnöki kérdést s Austria méltósága és hagyománya érdekében ragaszkodni fog az elnöki joghoz; más kérdésekben engedékenységre hajlandó.

Hire jár, hogy az egyenes vagy delegált választások elrendelése az egyenes államokra lesz bízva. A württembergi „Staatsanzeiger“ szerint a mecklenburg-schwerini nagyherceg indítványozta az utolsó meghívást a porosz királyhoz.

Frankfurt, aug. 25. A „Südd. D. Ztg.“ a hatos directorium fölötti tegnapi tár-

gyalás felől úgy értesül, hogy Weimar és Oldenburg a hatodik, Nassau és Braunschweig az ötödik szavazatot nyerték. Ma a 16-ik pont fogadtatott volna el és pedig a delegatiónak a congressus szabadelvi része tiltakozásának, mely az egyenes választásokat pártolta.

Bécsből írják, hogy a nagyváradi kolozsvár-brassói vasút tárgyában a végleges engedélyt megelőző tárgyalás elmaradt, mivel gróf Zichy Ferencz a kereskedelmi ministeriumban azt jelentette, hogy a tervek és költségvetések még nincsenek annyira megállapítva, miszerint azok egy végleges tárgyalás alapjául előterjeszthetnének, hiszi azonban, hogy a jövő hónapban minden-
nel készen lesznek, s ezért a tegnapielőtt megtartatni kellett értekezletet szeptemberre kérte elhalasztatni.

A „Neue Frankf. Ztg.“ úgy értesül, hogy a fejedelmi congressus nem veszi tárgyalás alá az egész reformokmányt, hanem az alapvonalak kijelölésével megelégszik; a továbbiakat miniszteri konferenciákra bízva.

Frankfurt, aug. 25. A mai konferencia teljes egyetértést eredményezett minden elvkérdésben; Ausztria természetesen ellenengedményeket tett. A holnapután Rosenauiban tartandó összejövetelhez Viktoria királynő volt a kezdeményező.

Gabonaár Kolozsvártt Augustus 13-n 1863.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztbúza 3 frt 80 kr. Elegybúza 2 frt 90 kr. Rozs 2 frt 50 kr. Árpa 1 frt 50 kr. Zab 1 frt 20 kr. Törökbúza 2 frt 60 kr. Pilyóka — frt 75 kr. Marhabús 10 kr.

Bécsi börze Augustus 28-kán: Nemzeti kölcsön 82.60. 5% Metalliques 76.65. Bank-részvény 792.—. Hitel-részvény 191.10. Váltó Londonra 111.75. Ezüst 111.35. Arany 5.33.

1860-diki Állam kölcsön 100.92.

Augustus 26 án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 76.75. Erdélyi 74.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEM HIVATALOS.

(156)

ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN.

Miként eddig, úgy a közelgő iskolai évben szükséges könyvekre nézve is bátor vagyok az erdélyi t. cz. tanár urakat és a népiskolák tanítóit biztatással felkérni, sziveskedjenek a szükséges könyvek menyenyiségeről engem minél előbb értesíteni, hogy azokat a **kellő időre** késedelem nélkül megküldhessem.

A bolti árak minden körülmények között szigorúan megtartatnak; és a megrendelések a **lehető számú ingyen példányok kíséretében, pontosan és gyorsan** eszközöltetnek.

Végül még szükségesnek tartom megemlíteni, hogy iskolai irodalmunk legújabb termékeit szívesen elküldöm megtekintés és választás végett, a nem használható könyvek azután bármikor visszaküldhetetvén.

STEIN JÁNOS,

erdélyi muzeum-egyleti könyvtáros és kiadó.

(166)

Bérbe kiadó bolt és szállások.

A két víz közt a malommal átelles soron **26. számú telken** jövő szeptemből napon kezdve következő kiadó szállások vannak:

1-ször. A földszinti soron elől egy szoba, mely boltnak is használható mellette egy oldalszoba, közbüli konyha, hátul két szoba, melyek egyike kamarának használatot s használható.

2-ször. A telek háttérében egy nagy terem, mellette konyhával használható előszoba, azon túl két szoba, melyek a haszonbérlet kényelmére ki fognak újítani.

Az 1-ső tétel alatti lakosztályból kiadható csak a két első szoba és konyha is.

Értekezhetni a „K. Közöny“ szerkesztőségénél.

(174)

Az erdélyi szabadalmazott kereskedelmi tanintézet

megnyitása,

Kolozsvártt, 1863 október 1-én.

Részletes programok f. év szeptember 1-én fognak kiadni s a vidékre is szétküldetni.

Bejelentéseket az intézetbe való felvételre elfogad alólirt

Heymann Zsigmond,

a szab. keresk. tanintézet tulajdonosa, s a kolozsv. keresk. társulat iskolájának igazgatója.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(176)

Dobokamegye Doboka helységének kivétel nélkül összes **korosmárlási joga** ez évi Szt. Mihály napjától kezdve egy évre, jelen év **Szeptember 10-ik** napján délelőtti 11 órákor helyben a jegyző lakásán a többet ígérőnek közárverés útján ki fog haszonbérbe adatni. A feltételeket megtekintheti alólírtánál.

Doboka augusztus 24. 1863.

Boér János, birtokos megbízott.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön kapható:

MAGYAR OLVASÓ-KÖNYV

Elemi és real- (polgár-) tanodák, gymnasiumok és magán-növendékek használatára.

Dolgozák és szerkeszték **Gáspár János** és **Kovácsi Antal**, tanárok.

ELSŐ FOLYAM, 7—11 éves mindkét-nemű tanulók, illetőleg elemi és néptanodák számára.

Első kötet. Ötödik javított és bővített kiadás. Ára füzve **50 kr.** keménykötésben **70 kr.** osztrák ért.

Erdély földrajza az alkotmányos közigazgatási felosztás szerint. Alsóbbrendű iskolák számára szerkeszté **MATSIK NEP. JÁNOS** kegyes tanítórendi áldor és tanár, r. k. lyceumi könyvtör, s a m. k. természettudományi társulat rendes tagja. (Egy színezett térképpel.) Ára 40 kr.

A kis Andor és Zoltán könyve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét nemű népiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta **Pánczél Ferencz**. Tizenkét csinos fámetszettel. Ára kemény kötésben 50 kr.

Görög régiségtan (antiquitas graeca) a tanuló ifjuság számára írta **Garda József**. Ára 50 kr.

Számító Socrates. Fejbeli számvetés gyakorlati kérdésekben. Angol mintára, hazai tárgyakhoz és viszonyokhoz alkalmazva. III. képtáblával. IV-ik kiadás. Írta **Brassai Sámuel**. 1860. 8-rét XIV. 166 lap 70 kr. költve 90 kr.

A föld egyes részeinek földirati ismertetése. Brassai Sámuel kézirataiból újabb adatok szerint kiadta **Kovácsi Antal**. Ára 45 kr.

Állattan elbeszélő modorban és versben, népiskolák számára készíté **Pánczél Ferencz**.

I. rész: **Honi házi állatok**, ára 16 kr.

II. „ **Honi vad állatok**, ára 30 kr.

Sajtó alatt van s pár nap múlva megjelenend:

A VEGYTAN ISKOLÁJA

Dr. **Stöckhardt** után dolgozta **Berde Áron**

természettudományok tanára és a magy. tud. akadémia I. tagja.

Második átdolgozott kiadás.